

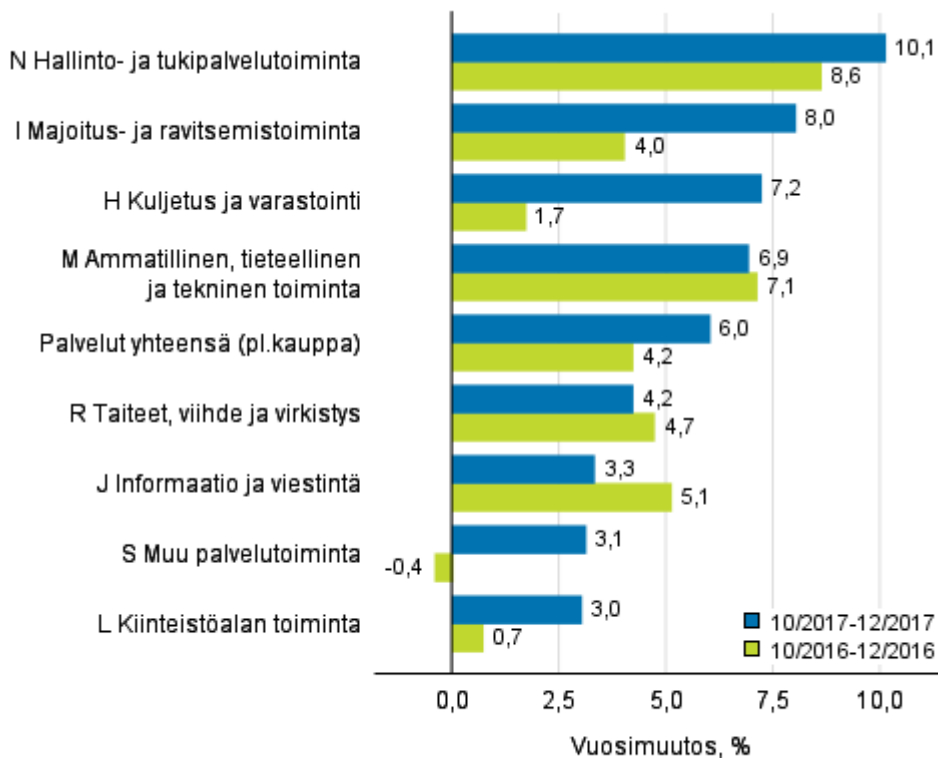
Palvelualojen liikevaihtokuvaaja

2017, joulukuu

Palveluiden liikevaihto kasvoi loka-joulukuussa 6,0 prosenttia vuodentakaisesta

Tilastokeskuksen mukaan palvelualojen liikevaihto kasvoi loka-joulukuussa 6,0 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Voimakkaimmin kehittyivät hallinto- ja tukipalvelutoiminta (+10,1 %) sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta (+8,0 %). Myös kuljetuksen ja varastoinnin toimiala kasvoi vahvasti (+7,2 %). Palvelualoissa ei ole mukana kaupan toimialoja.

Palvelualojen liikevaihdon kolmen kuukauden vuosimuutos (TOL 2008)

Lähde: Tilastokeskus

Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan toimialaa voimakkaimmin kasvatti vuokraus- ja leasingtoiminta (+18,8 %). Myös työllistämistoiminta ylsi hyvään 16,3 prosentin kasvuun. Matkatoimistojen ja -järjestäjien toiminta sekä varauspalvelut toivat alalle niin ikään kasvua (+10,9 %).

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan toimialaa siivitti niin majoituspalveluiden (+11,0 %) kuin ravitsemistoiminnankin (+7,1 %) hyvä kehitys loka-joulukuussa.

Kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla varastointi ja liikennettä palveleva toiminta ylsi 9,0 prosentin kasvuun. Maaliikenteessä kasvua oli 5,7 prosenttia, kun taas vesiliikenteen kehitys jäi muuta kuljetusalaa selvästi vaisummaksi (+2,2 %).

Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan liikevaihto (+6,9 %) lisääntyi lähes yhtä vahvasti kuin vuosi sitten. Toimialalla voimakkaimmin kasvoi lakiasiaain- ja laskentatoimen palvelut sekä liikkeenjohdon konsultointi (+11,1 %). Myös erikoistuneet palvelut liike-elämälle nousi vahvasti vuodentakaisesta (+10,9 %).

Kiinteistöala (+3,0 %) ja muun palvelutoiminnan (+3,1 %) päätoimialat kehittyivät palvelualan toimialoista hitaimmin. Muun palvelutoiminnan toimialan kasvua hidasti tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus -toimialan liikevaihdon 3,8 prosentin lasku.

Palvelualojen liikevaihtokuvaaja siirtyy käyttämään perusvuotta 2015=100 tammikuun 2018 tiedoista alkaen. Tiedot julkaistaan uudella perusvuodella ensimmäisen kerran 12.4.2018.

Sisällys

Kuljetusala varmisti palvelualojen hyvän kasvun vuonna 2017	4
Kasvu tarttunut kaikkiin palvelualoihin.....	4
Liikevaihdon kasvu hytyi turvallisuusalalla.....	5
Kasvu jatkui ammatillisen ja tieteellisen toiminnan toimialoilla.....	5
Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan yritykset selvässä kasvussa	6
Neljännes palvelualojen liikevaihdosta kuljetuksen ja varastoinnin yrityksiltä.....	7

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Liikevaihdon vuosimuutos toimialoittain, % (TOL 2008).....	9
---	---

Kuviot

Kuvio 1. Palvelualojen liikevaihdon vuosimuutos.....	4
Kuvio 2. Liikevaihdon neljännesvuosikehitys palvelualoilla.....	5
Kuvio 3. Liikevaihdon vuosimuutokset hallinto- ja tukipalveluissa.....	5
Kuvio 4. Liikevaihdon vuosimuutokset ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa.....	6
Kuvio 5. Liikevaihdon vuosimuutokset kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla.....	6
Kuvio 6. Maaliikenteen liikevaihto (TOL 49), tuottajahinta (TOL 49) sekä tieliikenteen tavarankuljetuksen kuljetussuorite.....	7
Kuvio 7. Palvelualojen päätoimialojen rakenne liikevaihdon jakauman perusteella vuonna 2016.....	8

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Palvelualojen liikevaihdon trendisarjat (TOL 2008).....	10
Liitekuvio 2. Palvelualojen liikevaihdon trendisarjat (TOL 2008).....	10
Tietojen tarkentuminen.....	11
Laatuseloste: Palvelualojen liikevaihtokuvaaja.....	13

Kuljetusala varmisti palvelualojen hyvän kasvun vuonna 2017

Palvelualojen liikevaihto kasvoi vuonna 2017 yhteensä kuusi prosenttia edellisvuodesta. Liikevaihto on kasvanut tasaisen vahvasti vuodesta 2014 alkaen.

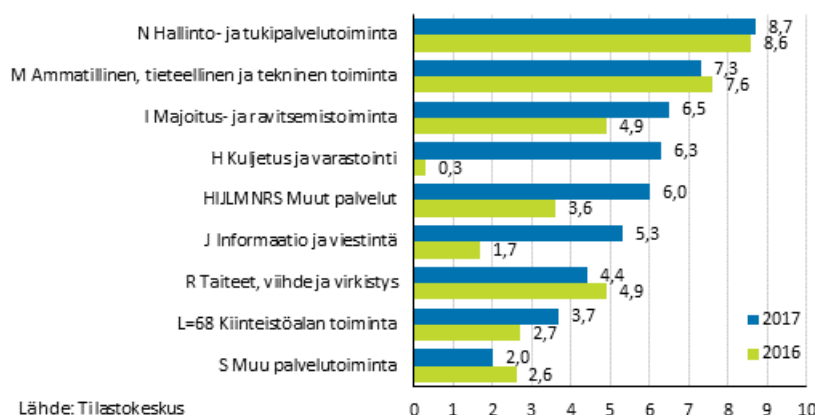
Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan liikevaihto piristyi palvelualoista eniten vuonna 2017. Toimialan kasvu ylsi 6,3 prosenttiin vuotta aikaisemmasta, kun vielä toissa vuonna alan liikevaihto kasvoi vain 0,3 prosenttia. Kuljetuksen ja varastoinnin toimiala on liikevaihdolla mitattuna palvelualojen suurin.

Palvelualoilla vuoden 2014 toiselta neljännekseltä lähtien liikevaihdon kehityksen kärkeä pitäneet hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta jatkoivat hyvää kasvuaan vuonna 2017. Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan liikevaihto nousi 8,7 prosenttia vuodentakaisesta, jolloin kasvu oli yltänyt 8,6 prosenttiin. Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan kasvu jäi 7,3 prosenttiin, kun se vuotta aikaisemmin oli ollut 7,6 prosenttia.

Myös majoitus- ja ravitsemistoiminta kasvoi suotuisasti viime vuonna. Etenkin majoitustoiminta kehittyi vahvasti, toimialan liikevaihdon kohotessa 9,6 prosenttia vuoden aikana. Ravitsemistoiminnan kasvu ylsi sekkin 5,6 prosentin kasvuun.

Informaation ja viestinnän toimiala saavutti hyvän 5,3 prosentin kasvun. Vuonna 2016 kasvu jäi 1,7 prosenttiin vuodentakaisesta.

Kuvio 1. Palvelualojen liikevaihdon vuosimuutos

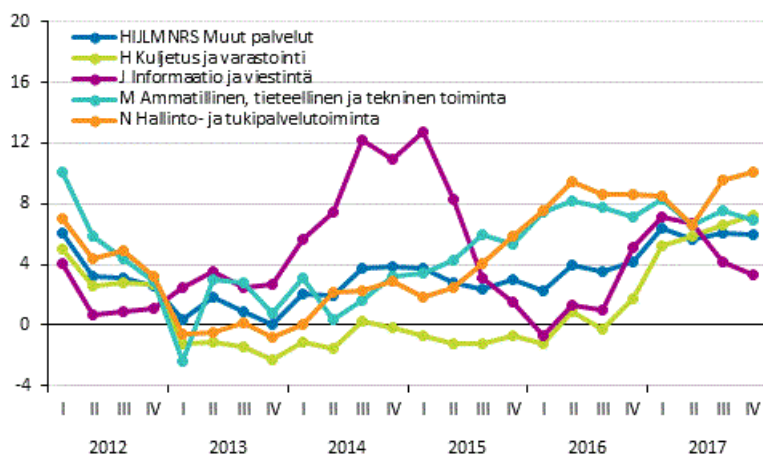

Kasvu tarttunut kaikkiin palvelualoihin

Liikevaihdon kehitys lähentyi palvelualojen välillä vuonna 2017 lukuun ottamatta informaation ja viestinnän toimialaa, jossa kehitys kääntyi vuoden kolmannella neljänneksellä laskuun. Myös vuodesta 2013 alavireisenä pysytellyt kuljetuksen ja varastoinnin toimiala saavutti muiden toimialojen kehitystä vuoden 2017 ensimmäiseltä neljännekseltä alkaen.

Hallinto- ja tukipalvelutoiminta lähti vahvaan nousuun vuoden 2015 jälkipuoliskolla ja on siitä lähtien ylittänyt palvelualojen keskimääräisen kasvun, ja on edelleen palvelualojen vahvin kasvaja. Myös palvelutoimialan toisen vahvan kasvajan eli ammatillisen-, tieteellisen ja teknisen toiminnan kehitys oli lähes yhtä hyvää vuosina 2016 ja 2017.

Kuvio 2. Liikevaihdon neljännesvuosikehitys palvelualoilla

Lähde: Tilastokeskus

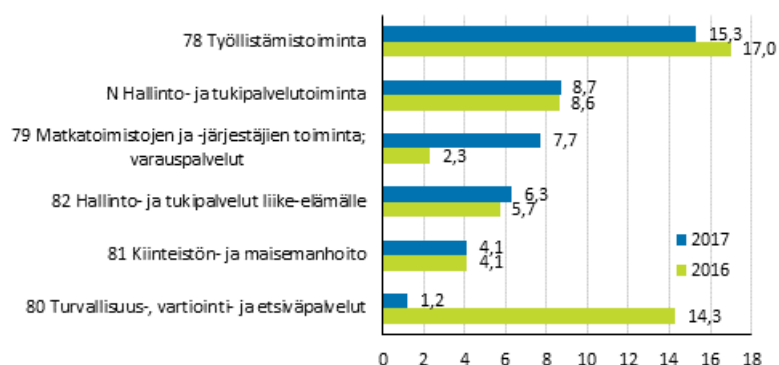
Liikevaihdon kasvu hytyi turvallisuusalalla

Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan liikevaihto nousi 8,7 prosenttia vuonna 2017 vuodentakaisesta. Sen alatoimialoista voimakkaimmin kasvoi työllistämistoiminta (+15,3 %). Myös vuonna 2016 työllistämistoiminta oli toimialan vahvin kasvaja 17,0 prosentin nousullaan edellisvuodesta.

Matkatoimistojen ja -järjestäjien toiminnan sekä varaupalveluiden liikevaihto voimistui selvästi vuodentakaisesta kasvun yltäessä 7,7 prosenttiin. Vuotta aiemmin kasvu oli ollut maltillisempaa (+2,3 %).

Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalveluiden maltillinen kehitys (+1,2 %) hidasti hallinto- ja tukipalvelutoiminnan yleistä kehitystä. Vuotta aiemmin liikevaihto oli 14,3 prosentin nousussa vuodesta 2015. Suurten, vähintään 250 henkilöä työllistävien yritysten liikevaihto oli laskussa koko vuoden 2017 ajan.

Kuvio 3. Liikevaihdon vuosimuutokset hallinto- ja tukipalveluissa

Lähde: Tilastokeskus

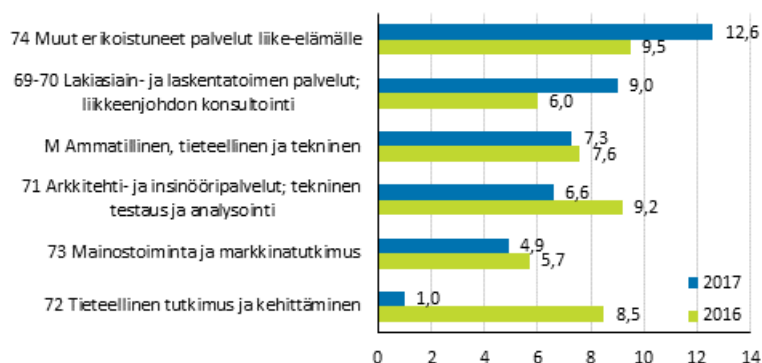
Kasvu jatkui ammatillisen ja tieteellisen toiminnan toimialoilla

Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan alatoimialoista voimakkaimmin kehittyi muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle, kuten vuotta aikaisemmin. Vuonna 2017 kasvu ylsi 12,6 prosenttiin vuodentakaisesta, jolloin kasvua oli 9,5 prosenttiin vuodesta 2015. Eniten kasvua alalle toivat vähintään 10 henkeä työllistävät yritykset.

Alatoimialoista myös lakiasia- ja laskentatoimen palvelut sekä liikkeenjohdon konsultointi kasvatti liikevaihtoaan selvästi. Kasvu ylsi 9,0 prosenttiin edellisvuodesta.

Arkkitehti- ja insinööripalveluiden liikevaihdon kasvu jäi hieman päätoimialan kasvua vaimeammaksi. Eniten ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan liikevaihdon kehitystä vaimensi tieteellinen tutkimus ja kehittäminen, jonka kasvu ylsi vain prosenttiin vuodentakaisesta.

Kuvio 4. Liikevaihdon vuosimuutokset ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa

Lähde: Tilastokeskus

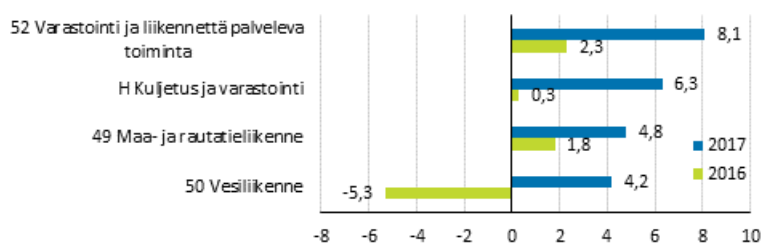
Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan yritykset selvässä kasvussa

Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta ylsi hyvään 8,1 prosentin kasvuun vuodentakaisesta. Kokoluokittain tarkasteltuna kaikki toimialan yritykset kasvattivat liikevaihtoaan vuonna 2017. Kasvu-uralle pääsivät myös alle 10 henkeä työllistävät yritykset, joiden liikevaihto vielä vuonna 2016 oli selvässä laskussa.

Maa- ja rautatieliikenne kehittyi myös positiivisesti liikevaihdon yltäessä 4,8 prosenttia edellisvuotta korkeammalle. Kasvun taustalla on henkilöstömäärältään suurten (vähintään 250 henkeä työllistävät) ja keskisuurten (50–249 henkeä työllistävät) toimialan yritysten liikevaihdon kääntyminen kasvuun toissavuoden lopulla.

Vesiliikenne piristyi selvästi edellisestä vuodesta yltäen 4,2 prosentin nousuun vuodentakaisesta. Vuotta aiemmin vesiliikenteen yritysten liikevaihto oli 5,3 prosentin laskussa. Vesiliikenteen piristymiseen vaikutti etenkin vähintään 50 henkeä työllistävien yritysten liikevaihdon kehityksen kääntyminen positiiviseksi.

Kuvio 5. Liikevaihdon vuosimuutokset kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla

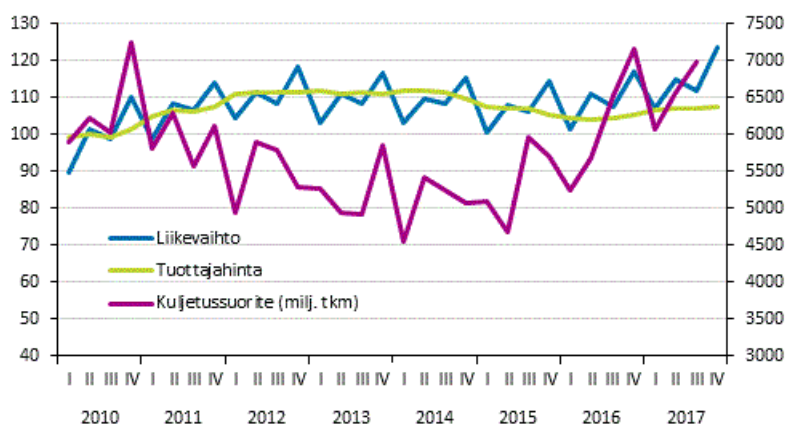
Lähde: Tilastokeskus

Maa- ja rautatieliikenteen tuottajahinnat nousussa

Maa- ja rautatieliikenteen kasvunäkymiä on parantanut se, että negatiivisesta hintakehityksestä kärsineellä alalla on vuonna 2017 viimein voitu nostaa kuljetuspalveluiden hintoja. Alan tuottajahinnat nousivat viime vuonna yhteensä 2,5 prosenttia. Tätä edeltävinä kahtena vuotena maa- ja rautatieliikenteen hinnat laskivat keskimäärin 3 prosentin vuosivauhtia.

[Tieliikenteen tavarankuljetustilaston](#) mukaan sekä kuorma-autoliikenteessä kuljetetun tavarantoimittajan määrä että kuljetussuorite on ollut kasvussa. Toisena vuonna kuljetetun tavarantoimittajan määrä kasvoi yhteensä 2,6 prosenttia. Tuoreimpien tilastotietojen valossa kuljetetun tavarantoimittajan määrä kohosi viime vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana yhteensä 5,6 prosenttia. Vastaavasti kuljetussuorite lisääntyi jo toisena vuonna peräti 14,7 prosenttia ja viime vuoden tammi-syyskuunkin aikana kasvua oli 12,6 prosenttia. Kuljetussuoritteella kuvataan kuljetustyön määrää ja sen tilastoyksikkönä käytetty tonnikilometri muodostetaan kuljetetun tavarantoimittajan ja kuljetusmatkan pituuden tulona.

Kuvio 6. Maaliikenteen liikevaihto (TOL 49), tuottajahinta (TOL 49) sekä tieliikenteen tavarankuljetuksen kuljetussuorite

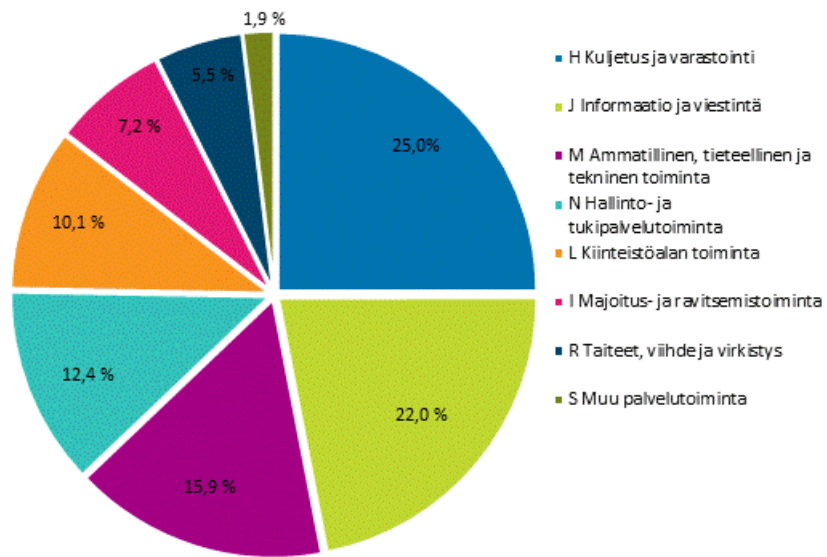

Lähde: Tilastokeskus

Neljännes palvelualueiden liikevaihdosta kuljetuksen ja varastoinnin yrityksiltä

Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilaston mukaan kuljetuksen ja varastoinnin yritykset loivat neljänneksen koko palvelualan liikevaihdosta vuonna 2016. Informaation ja viestinnän osuus palvelualueiden kokonaisliikevaihdosta oli 22 prosenttia. Toimialalle kovinta kasvua vuonna 2017 tuoneet ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä hallinto- ja tukipalvelut hallitsivat vuonna 2016 yhteensä 28,3 prosentin osuutta koko palvelualueiden liikevaihdosta.

Kuvio 7. Palvelualojen päätoimialojen rakenne liikevaihdon jakauman perusteella vuonna 2016

Lähde: Tilastokeskus

Liitetaulukot

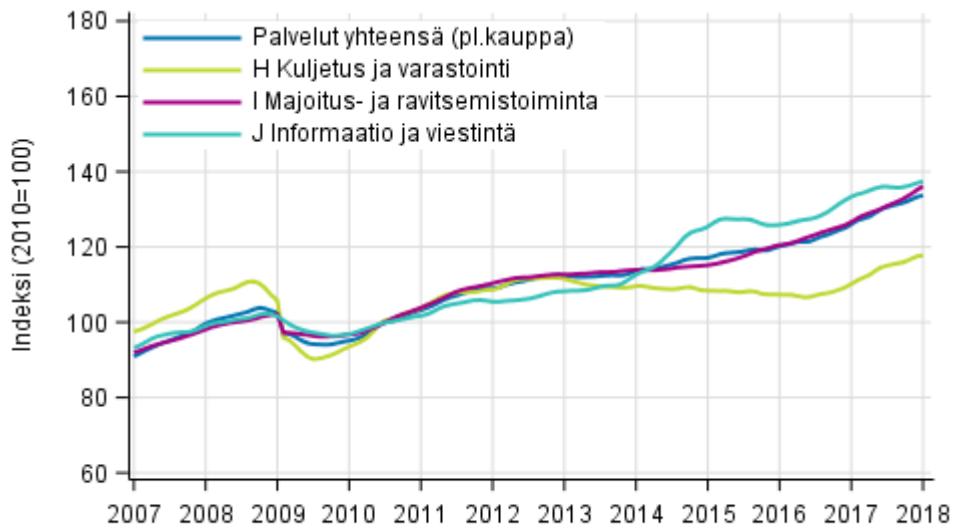
Liitetaulukko 1. Liikevaihdon vuosimuutos toimialoittain, % (TOL 2008)

	Kolmen kuukauden vuosimuutokset, % ¹⁾				Kumulatiivinen vuosimuutos, % ¹⁾	Uusimman kuukauden vuosimuutos, % ¹⁾
	01-03/2017	04-06/2017	07-09/2017	10-12/2017		
HIJLMNRS Muut palvelut	6,4	5,7	6,1	6,0	6,0	3,6
H Kuljetus ja varastointi	5,2	5,9	6,6	7,2	6,3	3,8
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	7,7	5,0	5,5	8,0	6,5	9,2
J Informaatio ja viestintä	7,1	6,7	4,2	3,3	5,3	2,8
L=68 Kiinteistöalan toiminta	3,9	3,2	4,7	3,0	3,7	0,1
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	8,3	6,6	7,5	6,9	7,3	4,5
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	8,5	6,6	9,6	10,1	8,7	5,7
R Taiteet, viihde ja virkistys	4,7	3,6	5,0	4,2	4,4	1,9
S Muu palvelutoiminta	3,0	1,0	0,8	3,1	2,0	0,3

1) Vuosimuutoksessa verrataan tarkasteltavan ajanjakson arvoja vuodentakaisen vastaavan ajanjakson arvoihin.

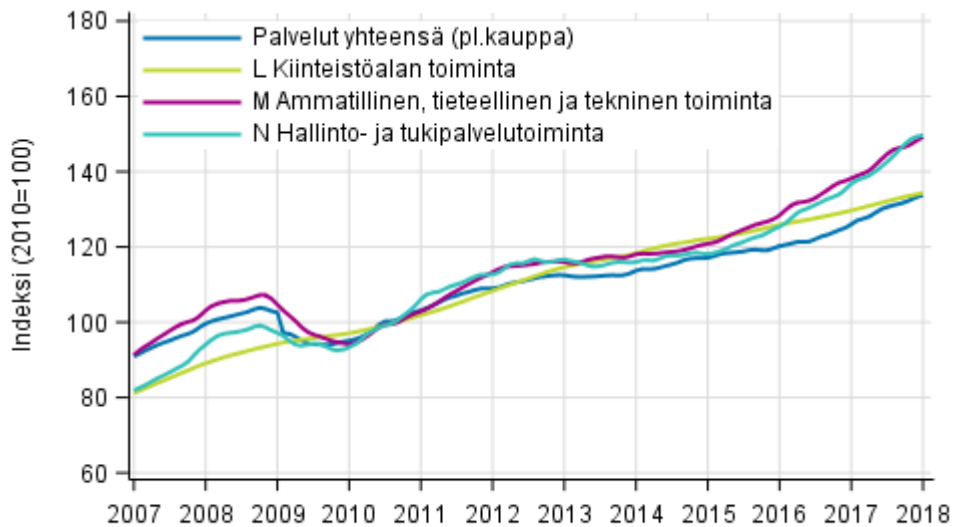
Liitekuviot

Liitekuvio 1. Palvelualojen liikevaihdon trendisarjat (TOL 2008)

Lähde: Tilastokeskus

Liitekuvio 2. Palvelualojen liikevaihdon trendisarjat (TOL 2008)

Lähde: Tilastokeskus

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3.

Liikevaihdon vuosimuutosten tarkentuminen päätoimialoilla ¹⁾

Toimiala / Tilastokuukausi		Vuosimuutos,%		Tarkentuminen,%-yksikköä
		1. julkistus	Uusin julkistus (2018-03-14)	
HIJLMNRS Muut palvelut	07/2017	7,2	6,3	-0,9
	08/2017	7,7	7,2	-0,5
	09/2017	5,5	4,9	-0,6
	10/2017	7,5	7,2	-0,3
	11/2017	8,1	7,6	-0,5
H Kuljetus ja varastointi	07/2017	7,4	7,5	0,1
	08/2017	7,6	7,4	-0,2
	09/2017	5,4	5,1	-0,3
	10/2017	9,8	9,6	-0,2
	11/2017	9,0	8,6	-0,4
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	07/2017	3,9	3,7	-0,2
	08/2017	6,9	6,8	-0,1
	09/2017	6,0	6,1	0,1
	10/2017	4,3	5,0	0,7
	11/2017	8,5	9,5	1,0
J Informaatio ja viestintä	07/2017	4,8	4,4	-0,4
	08/2017	5,2	5,7	0,5
	09/2017	2,6	2,8	0,2
	10/2017	3,9	4,1	0,2
	11/2017	3,9	3,3	-0,6
L=68 Kiinteistöalan toiminta	07/2017	5,7	4,0	-1,7
	08/2017	7,0	6,2	-0,8
	09/2017	4,3	3,9	-0,4
	10/2017	5,7	4,6	-1,1
	11/2017	7,1	5,5	-1,6
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	07/2017	16,1	11,5	-4,6
	08/2017	10,7	8,4	-2,3
	09/2017	5,9	4,0	-1,9
	10/2017	7,9	6,7	-1,2
	11/2017	11,2	10,1	-1,1
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	07/2017	9,7	8,7	-1,0
	08/2017	10,0	9,3	-0,7
	09/2017	11,2	10,6	-0,6
	10/2017	14,3	13,7	-0,6
	11/2017	11,8	11,3	-0,5
R Taiteet, viihde ja virkistys	07/2017	2,0	2,3	0,3
	08/2017	8,0	7,5	-0,5
	09/2017	6,0	5,3	-0,7
	10/2017	3,6	3,9	0,3
	11/2017	7,3	7,3	0,0

Toimiala / Tilastokuukausi		Vuosimuutos, %		Tarkentuminen, %-yksikköä
		1. julkistus	Uusin julkistus (2018-03-14)	
S Muu palvelutoiminta	07/2017	1,2	0,1	-1,1
	08/2017	3,5	2,1	-1,4
	09/2017	2,0	0,3	-1,7
	10/2017	5,2	5,1	-0,1
	11/2017	4,2	4,4	0,2

1) 1. julkistus viittaa ajankohtaan kun viiteajankohdan tieto on ensimmäisen kerran julkaistu. Tarkentuminen kuvaa ensimmäisen ja tuoreimman julkaisun vuosimuutosprosenttien erotusta.

Liikevaihdon pitkänaikavälin vuosimuutosten tarkentuminen päätoimialoilla

Toimiala	Vuosi	Keskiarvo ¹⁾	Itseisarvojen keskiarvon ²⁾
HIJLMNRS Muut palvelut	2014	-0,7	0,7
	2015	-0,8	0,8
	2016	-0,9	0,9
H Kuljetus ja varastointi	2014	-0,1	0,4
	2015	-0,4	0,4
	2016	-0,4	0,5
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2014	-0,8	0,8
	2015	-0,5	0,8
	2016	-0,7	0,7
J Informaatio ja viestintä	2014	-0,3	0,5
	2015	-0,5	0,5
	2016	-0,6	0,7
L=68 Kiinteistöalan toiminta	2014	-0,8	0,9
	2015	-1,6	1,6
	2016	-1,6	1,6
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	2014	-2,0	2,0
	2015	-2,0	2,0
	2016	-2,1	2,1
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	2014	-1,1	1,2
	2015	-0,8	0,8
	2016	-1,2	1,2
R Taiteet, viihde ja virkistys	2014	-0,6	0,8
	2015	-0,4	0,6
	2016	-0,7	0,8
S Muu palvelutoiminta	2014	-0,7	1,0
	2015	-1,2	1,2
	2016	-0,8	0,8

1) Vuosien 2014 ja 2015 keskiarvo on laskettu ensimmäisen ja seitsemännen julkaisukuukauden välillä tarkentuneista tiedoista tilastovuonna. Vuoden 2016 keskiarvo on laskettu tilastovuoden ensimmäisen ja viimeisen julkaisukuukauden aineistojen valmistuttua, jolloin myös virallinen vuositilasto Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto julkaistaan.

2) Vuosien 2014 ja 2015 keskiarvo on laskettu ensimmäisen ja seitsemännen julkaisukuukauden erotusten itseisarvoista. Vuoden 2016 keskiarvo on laskettu tilastovuoden ensimmäisen ja viimeisen julkaisukuukauden erotusten itseisarvoista, jolloin myös virallinen vuositilasto Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto julkaistaan.

Laatuseloste: Palvelualojen liikevaihtokuvaaja

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Liikevaihtokuvaajat ovat indeksejä, jotka kuvaavat kuukausitasolla yritysten liiketoiminnan kehitystä. Indeksien laskennassa käytetään lähes koko Suomen yritystoiminnan kattavaa Verohallinnon oma-aloitteisten verojen aineistoa (ent. kausiveroaineisto) sekä Tilastokeskuksen suoraa tiedonkeruuta ja yritysrekisteriä. Liikevaihtoindeksejä julkaistaan teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja muiden palveluiden toimialoista.

Tietoja käytetään Eurostatissa, Euroopan keskuspankissa, eräissä kansainvälisissä organisaatioissa ja Suomen julkisessa hallinnossa sekä aluekehittämisessä yritystalouden kehityksen seurantaan ja analysointiin. Elinkeinoelämä ja tutkimuslaitokset käyttävät tietoja markkinoiden ja kilpailijoiden kehityksen arviointiin. Tilastokeskuksessa Tuotannon suhdannekuvaaja sekä Neljännesvuositilinpito käyttävät liikevaihtoindeksejä lähdeaineistonaan.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Käytetyt käsitteet

Liikevaihto on määritelty käsitteellisesti kirjanpitolaisissa eikä se sisällä arvonlisäveroa. Teollisuudessa tarkastellaan koko liikevaihdon lisäksi **kotimaan- ja vientiliikevaihtoa**. Rakentamisen liikevaihtokuvaaja käsittää ensisijaisesti rakennusyritysten kotimaan myynnin, mutta tietyt toimintamallit kuten perustajaurakoinnin, se kuvaa hankintojen mukaan arvostettuna.

Vuosimuutos kuvaa muutosta edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Kolmen kuukauden liukuva muutos lasketaan vertaamalla kolmen kuukauden indeksien summaa edellisvuoden vastaavan ajanjakson summaan. Kolmen kuukauden keskiarvo vuosimuutoksissa tasaa kuukausittaista satunnaisvaihtelua.

Arvoindeksi kuvaa liikevaihdon nimellisarvoa suhteessa perusvuoden arvoon. Arvoindeksi sisältää sekä hintojen muutokset että määrän muutokset. Liikevaihtokuvaajat ovat arvoindeksejä. Niiden arvot saadaan suoraan käytettävistä aineistoista.

Määrä- eli volyymi-indeksi kuvaa määrissä tapahtuneita muutoksia. Tilastokeskus tuottaa kaupan, teollisuuden ja rakentamisen toimialoista määräindeksit. Kaupan ja rakentamisen määräindeksit saadaan jakamalla liikevaihdon arvoindeksit hintaindekseillä: määräindeksi = $100 \times (\text{arvoindeksi} / \text{hintaindeksi})$.

Teollisuuden määrä- eli volyymi-indeksi tuotetaan erilliseen noin 1 000 toimipaikan otokseen perustuen.

Kausitasoitettu aikasarja on indeksisarja, josta on poistettu vuosittainen systemaattinen vaihtelu.

Trendisarja kuvaa pitkän aikavälin kehitystä.

Toimialaluokitus

Toimialaluokat on muodostettu toimialaluokitus [TOL 2008](#):n mukaisesti (Tilastokeskus, Helsinki 2008).

1.3 Lait ja asetukset

Tilastojen laadintaa ohjaa valtion tilastotoimen yleislaki, [tilastolaki](#). Tiedonantajilta kerätään vain ne välttämättömät tiedot, joita ei saada muualta. Indeksisarjat julkaistaan niin, että niistä ei voida päätellä yksittäisen yrityksen tietoja tai kehitystä. Liikevaihtokuvaajien tilastointia ohjaa EU:n asetus lyhyen aikavälin tilastoista N:o 1165/98. Asetus velvoittaa jäsenvaltioita tuottamaan indeksisarjoja mm. liikevaihtotiedoista tietyiltä toimialoilta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Perusjoukko

Liikevaihtokuvaajien perusjoukkona ovat kuukausivalvonnassa olevat arvonlisäverovelvolliset työnantajat. Eräät monitoimialaiset yritykset on jaettu ns. toimialayksiköihin toimialapuhtauden parantamiseksi.

Verohallinnon oma-aloitteisten verojen aineisto

Indeksin laskennassa käytetään Verohallinnon oma-aloitteisten verojen aineistoa. Aineisto sisältää kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuositietoja ilmoittavien yritysten arvonlisäverotiedot. Kuukausittain tietonsa raportoivat ne yritykset, joiden vuotuinen liikevaihto on yli 100 000 euroa. Neljännesvuosiraportointiin ovat oikeutettuja alv-tietojen osalta ne yritykset, joiden vuotuinen liikevaihto on 30 001 - 100 000 euroa. Vuositason raportointiin ovat alv-tietojen osalta oikeutettuja ne yritykset, joiden vuotuinen liikevaihto on korkeintaan 30 000 euroa.

Tammikuun 2017 tiedoista alkaen yritykset, joiden vuosiliikevaihto on alle 500 000 euroa, ovat voineet ilmoittaa kuukausittaisen arvonlisäveronsa suoriteperusteisen ilmoituksen sijaan maksuperusteisesti. Samalla kausiveroilmoituksen nimi muuttui oma-aloitteisiksi veroiksi. Aikaisemmin arvonlisävero on pitänyt pääsääntöisesti ilmoittaa heti, kun lasku on lähtenyt asiakkaalle. Jos yritys siirtyy maksuperusteiseen tilitykseen, se tekee ilmoituksen vasta kun on saanut maksun myynnistään.

Taulukko 1. Alle 500 000 euron vuosiliikevaihdon yritysten osuus koko toimialan liikevaihdosta

Toimiala	Alle 500 000 euron LV:n yritysten osuus toimialan liikevaihdosta
Kaikki toimialat yhteensä	6,2 %
B Kaivostoiminta ja louhinta	5,8 %
C Teollisuus	1,5 %
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	0,5 %
E Viemäri- ja jätevesihuolto; muu ympäristön puhtaanapito	3,8 %
F Rakentaminen	14,5 %
45 Moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus	6,0 %
46 Tukkukauppa	2,3 %
47 Vähittäiskauppa	4,8 %
H Kuljetus ja varastointi	10,7 %
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	22,1 %
J Informaatio ja viestintä	4,2 %
L=68 Kiinteistöalan toiminta	21,1 %
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	21,3 %
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	11,6 %
R Taiteet, viihde ja virkistys	10,4 %
S Muu palvelutoiminta	51,7 %

Tavaroita ja palveluja myyvä elinkeinonharjoittaja on arvonlisäverovelvollinen yritysmuodosta riippumatta. Arvonlisäverotuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät mm. elinkeinonharjoittajat, joiden toiminta on vähäistä, pankki- ja rahoitustoiminta sekä eräät uskonnolliset yhdyskunnat ja yleishyödylliset yhteisöt. Valtio ja kunta ovat verovelvollisia liiketoiminnan muodossa harjoitetusta toiminnasta.

Tilastokeskuksen oma tiedonkeruu

Arvonlisäveroaineistoa täydennetään Tilastokeskuksen omalla tiedonkeruulla. Myyntitiedustelussa Tilastokeskus kerää kuukausittain liikevaihtotietoja noin 2 000 toimialojensa merkittävimmältä yritykseltä. Otoksen osuus kunkin päätoimialan yritysten lukumäärästä on 0,1-6,4 prosenttia, mutta liikevaihdolla mitattuna otos kattaa 21-76 prosenttia toimialasta riippuen.

Laskenta

Aineistossa havaitut systemaattiset virheet korjataan ennen laskentaa. Laskennan aikana havaitut virheelliset tiedot oikaistaan tai niiden vaikutus poistetaan. Aineisto tarkistetaan yritystasolla käymällä läpi merkittävimmät yritysjärjestelyt ja liikevaihdon muutokset, yritysten aloitukset ja lopetukset.

Liikevaihtokuvaajien **perusvuosi on 2010**. Laskenta perustuu **muutosestimointiin**. Menetelmässä vertaillaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun muassa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Indeksit lasketaan kuukausittain uudelleen kunnes aineisto on lopullinen.

Käytetyt työpäiväkorjaus- ja kausitasoitusmenetelmät

Kausitasoitettu sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin yrityksistä itsestään johtumaton ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat. Kaikki liikevaihtosarjat tasoitetaan TRAMO/SEATS -menetelmällä, joka on Eurostatin suosittama kausitasoitusmenetelmä. Tarkempaa tietoa aikasarjojen kausivaihtelusta ja kausitasoitukseen käytetystä menetelmästä saa [Kausitasoitus Tramo/Seats -menetelmällä](#) -selosteesta.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Liikevaihtokuvaajien aineisto kattaa lähes koko Suomen yritystoiminnan. Uusimmat indeksiluvut voivat muuttua hieman aineiston kertymisen ja yritysten ilmoittaminen tietojen muutosten vuoksi. Aineiston täydentymisestä johtuen tiedot päivittyvät julkistuksissa yli vuoden ajan. Tiedot tarkentuvat eniten viiden kuukauden ajan ensimmäisestä julkaisusta. Tietojen tarkentuminen päätoimialoilla eri julkaisukertojen välillä sekä pitkällä aikavälillä keskimäärin on esitetty [omissa taulukoissaan](#).

Koska tietyn kuukauden oma-aloitteisten verojen aineisto täydentyy eräpäivän jälkeenkin, jokaisen kohdekuukauden aineisto päivitetään toistuvasti. Aineisto kertyy kuukausi- ja neljännesvuosi-ilmoittajien osalta 6-9 kuukauden ajan sekä vuosi-ilmoittajien osalta yli vuoden ajan. Ensimmäisellä poimintakerralla aineiston kattavuus on keskimäärin 90 % yritysten liikevaihdolla mitattuna.

Vähittäiskaupasta tuotetaan otoksen perusteella myös ennako. Ennakon tuloksia verrataan kokonaisaineistosta laskettuihin tietoihin ennakon osuvuuden määrittelemiseksi.

Mitattavat muuttajat (liikevaihto ja toimiala) vastaavat hyvin Eurostatin määritelmiä. Myyntitiedustelun liikevaihtokäsite on pääsääntöisesti kirjanpitolain mukainen. Pitkäkestoisia projekteja lukuun ottamatta myynti kohdistetaan suoriteperusteisesti eli laskutuksen mukaisesti. Oma-aloitteisten verojen ilmoituksesta laskettava liikevaihto ei täysin vastaa kirjanpitolain mukaista liikevaihtoa, koska se voi sisältää mm. käyttöomaisuuserien myyntejä, muita tuottoja ja satunnaisia eriä. Aineistossa voi myös olla virheitä esimerkiksi optisesta luvusta tai tiedonantajien virheistä johtuen. Käytössä olevan aineiston kattavuuden vuoksi tilastointimenetelmää voidaan pitää lähes harhattomana. Yrityksen toimiala on päätoiminnan mukainen. Sivutoimintojen vaikutusta on pienennetty jakamalla merkittävimmät sivutoiminnot omiksi toimialayksiköikseen.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kaupan myynnistä julkaistaan ennako vain kuukauden viiveellä. Laajemmat kaupan myynnin kuukausittaiset ennakkotiedot julkaistaan noin puolentoista kuukauden viiveellä. Teollisuuden, rakentamisen ja muiden palveluiden liikevaihtokuvaajat julkaistaan noin kahden ja puolen kuukauden viiveellä, kuten kaupan myynnin tarkentuneet tiedot. Julkaisupäivät on koottu [julkistamiskalenteriin](#).

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkistuksia on liikevaihtokuvaajista kuukausittain neljä: teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja muiden palvelujen liikevaihtokuvaajista kustakin erikseen. Uusimmat julkistukset ilmestyvät julkaisupäivänä Tilastokeskuksen kotisivulle.

Internetissä julkaistaan liikevaihtokuvaajien uusimpien julkistusten lisäksi kuvaukset, katsaukset, aikasarjat ja kuvioit kullekin tilastolle. Tiedot päivitetään aina uusimman tiedon ilmestyessä. Liikevaihtokuvaajat julkaistaan internetissä myös Tilastokeskuksen maksuttomassa tilastotietokannassa ([StatFin](#)).

Erityisselvityksille Verohallinnon oma-aloitteisten verojen aineisto antaa monipuoliset mahdollisuudet. Suhdannetietoa tuotetaan toimialoittain ja alueittain sekä nimetyistä yritysryhmistä. [Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun](#) avulla voi saada tietoa esimerkiksi liikevaihdosta, viennistä, palkoista tai henkilöstömäärästä. Lisäksi kasvukatsaus kuvaa aineistosta löytyviä suhdannekehityksen syitä.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston tiedot lasketaan jokaisen julkistuksen yhteydessä uudelleen noin vuoden ajalta. Julkistuksen tiedot ovat ajallisesti vertailukelpoisia, joskin tuoreimmat tiedot voivat tarkentua aineiston täydentymisen vuoksi.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Liikevaihtokuvaajissa kullekin kalenterivuodelle kohdistuu sille ajoittuva myynti yrityksen tilikaudesta riippumatta. Tilastokeskuksen yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastossa liikevaihtotiedot ovat tuloslaskelman mukaisia ja kyseisenä vuonna päättyvältä tilikaudelta. Jos tilikauden pituus eroaa 12 kuukaudesta, liikevaihto muunnetaan yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastossa 12 kuukautta vastaavaksi, ellei todellinen toiminta ole alle 12 kuukautta.

Liikevaihtokuvaajat kattavat arvonlisäverovelvollisuuden rajan ylittävät yritykset eli yli 10 000 euroa liikevaihtoa tuottavat yritykset. Liikevaihtotietojen laskennassa aloittaneet ja lopettaneet yritykset otetaan huomioon heti, kun yritys on tullut arvonlisäverovelvolliseksi tai tieto lopettamisesta on saatu. Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastoon tulevat yritykset, jotka ovat toimineet yli puoli vuotta tilastovuonna ja jotka ovat työllistäneet enemmän kuin puoli henkilöä tai joiden liikevaihto tai tase on ylittänyt vuosittain määritellyn tilastorajan.

8. Dokumentointi

Lisää tilaston metatietoja löytyy kunkin liikevaihtokuvaajan omilta kotisivuilta (käsitteet ja määritelmät, menetelmäseloste ja luokitukset) ja Statfin -palvelusta.

Lisätietoja

Aki Niskanen 029 551 2657

Katja Liukkonen 029 551 3515

Vastaava tilastojohtaja:
Sami Saarikivi

palvelut.suhdanne@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Palvelualojen liikevaihtokuvaaja, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-0971 (pdf)